

Perehüvitiste seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus

§ 1. Perehüvitiste seaduse muutmine

Perehüvitiste seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 7 lõike 2 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Vanemahüvitise maksmise algus- ja lõpukuul ning isa täiendava vanemahüvitise maksmise peatamisel ja jätkamisel arvutatakse hüvitise suurus proportsionaalselt nende päevade arvuga, mille eest on õigus hüvitist saada.“;

2) paragrahvi 16 lõike 1 punkt 2 tunnistatakse kehtetuks;

3) paragrahv 18 tunnistatakse kehtetuks;

4) paragrahvi 32 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Vanemahüvitise eesmärk on tagada asendussissetulek isikule, kes kasvatab väikelast, ning soodustada töö- ja pereelu ühitamist.“;

5) paragrahvi 33 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Vanemahüvitise saamise õigus on last Eestis kasvataval vanemal, lapsendajal, vanema abikaasal, eestkostjal või hooldajal, kellega on sõlmitud kirjalik lapse perekonnas hooldamise leping sotsiaalhoolekande seaduse § 130 lõike 3 alusel, arvestades käesoleva seaduse §-s 4 sätestatud tingimusi. Vanemahüvitise saamise õigus on mõlemal vanemal samal ajal, arvestades käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud tingimusi.“

(2) Isal on õigus täiendavale vanemahüvitisele 30 päeva ulatuses, mis lisatakse käesoleva seaduse § 34 lõikes 2 nimetatud perioodile. Isapuhkusele õigust omaval isikul on õigus isa täiendavale vanemahüvitisele üksnes isapuhkuse kasutamise perioodil, kui selle kohta on kantud andmed töötamise registrisse.

(3) Ema abikaasal on õigus isa täiendavale vanemahüvitisele, kui lapse isa esitab Sotsiaalkindlustusametile kirjaliku teate isa täiendava vanemahüvitise saamise õiguse kasutamisest loobumise kohta. Kui lapse isa ei täida perekonnaseadusest tulenevat kohustust last kasvatada ja tema eest hoolitseda, on isa täiendava vanemahüvitise saamise õigus ema abikaasal, meessoost lapsendajal, eestkostjal või hooldajal.

(4) Isa täiendavale vanemahüvitisele kohaldatakse vanemahüvitise määramise ja maksmise sätteid, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.

(5) Enne lapse 70 päeva vanuseks saamist on õigus vanemahüvitisele last kasvataval emal, välja arvatud juhul, kui lapse ema on surnud või ei täida perekonnaseadusest tulenevat

kohustust last kasvatada ja tema eest hoolitseda või kui hüvitisele on õigus lapsendajal, eestkostjal või hooldajal.

(6) Kui üks vanematest on lapsehoolduspuhkusel pärast lapse 70 päeva vanuseks saamist, on õigus vanemahüvitisele sellel vanemal, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhul.

(7) Mitmikute sünni puhul on õigus vanemahüvitisele ühel vanematest, arvestades käesoleva paragrahvi lõigetes 1, 5 ja 6 sätestatud erisusi.

(8) Isikule, kellel on õigus vanemahüvitisele ühe lapse kohta ja kellel tekib samal ajal õigus vanemahüvitisele seoses teise lapse või teiste laste kasvatamisega, makstakse vanemahüvitist ühe lapse kohta isiku valikul.

(9) Isa täiendavat vanemahüvitist võib maksta iga lapse kohta kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni.

(10) Kui laps sünnib surnult või sureb 30 päeva jooksul pärast sündi, on mõlemal vanemal õigus saada lapse surma hetkest vanemahüvitist 30 päeva, välja arvatud lapse emal, kellel on õigus ravikindlustuse seaduse alusel saada sünnitushüvitist.“;

6) paragrahvi 34 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Isal tekib vanemahüvitise saamise õigus alates lapse sünnist. Kui isa taotleb isa täiendavat vanemahüvitist enne eeldatavat lapse sünnikuupäeva, tekib isa täiendava vanemahüvitise saamise õigus 30 päeva enne arsti või ämmaemanda määratud eeldatavat lapse sünnikuupäeva.“;

7) paragrahvi 34 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Vanemahüvitist määratakse vanemahüvitise saamise õiguse tekkimise päevast 435 päevaks. Kui lapse emal ei olnud õigust sünnitushüvitisele või kui vanemahüvitise taotleja on lapsendaja, eestkostja või hooldaja, määratakse hüvitist 545 päevaks. Hüvitist võib kasutada kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni.“;

8) paragrahvi 34 täiendatakse lõigetega 3 ja 4 järgmises sõnastuses:

„(3) Lapse isale määratud vanemahüvitisest esimesed 30 päeva loetakse käesoleva seaduse § 33 lõikes 2 nimetatud isa täiendavaks vanemahüvitiseks.

(4) Vanemahüvitist ei maksta isikule, kellele makstakse ravikindlustuse seaduse alusel sünnitushüvitist.“;

9) paragrahvi 35 lõiked 1 ja 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kui vanemahüvitise saaja saab hüvitise maksmise kalendrikuul sotsiaalmaksuga maksustatavat tulu, mis on suurem kui pool hüvitise ülempiirist, välja arvatud füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtlustulu, on ta kohustatud sellest Sotsiaalkindlustusametile viivitamata kirjalikult teatama.

(2) Kui vanemahüvitise saaja saab sotsiaalmaksuga maksustatavat tulu, mis on suurem kui pool hüvitise ülempiirist, mõnel käesoleva seaduse § 42 lõigetes 2 ja 3 nimetatud juhul, esitab

ta Sotsiaalkindlustusametile sotsiaalmaksu maksja tõendi tulu saamise kohta, jõustunud kohtuotsuse, kohtumääruse, töövaidluskomisjoni otsuse või muud asjakohased dokumendid.“;

10) paragrahvi 36 lõiget 1 täiendatakse punktiga 3 järgmises sõnastuses:

„3) pärast vanemahüvitise maksmise peatamist saadud tulu kohta, kui vanemahüvitise maksmise jätkamise kalendrikuul on tulu saadud perioodi eest, mil vanemahüvitise maksmine oli peatatud.“;

11) paragrahvi 36 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Sotsiaalmaksu maksja on kohustatud esitama käesolevas paragrahvis loetletud andmed vanemahüvitise saaja kohta Sotsiaalkindlustusametile elektrooniliselt Eesti teabevärava kaudu.“;

12) paragrahvi 42 lõike 1 esimene lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kui vanemahüvitise saaja saab hüvitise maksmise kalendrikuul suuremat sotsiaalmaksuga maksustatavat tulu kui pool hüvitise ülempiirist, sealhulgas teisest Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigist või Šveitsi Konföderatsioonist, välja arvatud füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtlustulu (edaspidi *tulu*), lahutatakse hüvitisest poolt hüvitise ülempiiri ületav tuluosa, mis on jagatud kahega.“;

13) paragrahvi 42 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Käesoleva paragrahvi lõiget 1 ei kohaldata isa täiendava vanemahüvitise maksmisel.“;

14) paragrahvi 42 lõiget 3 täiendatakse punktiga 5 järgmises sõnastuses:

„5) tulu, mille isik teenis ajavahemikul vanemahüvitise maksmise peatamisest kuni selle jätkamiseni.“;

15) paragrahvi 44 täiendatakse lõigetega 1¹–1⁴ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Vanemahüvitist ei või määrata lühemaks perioodiks kui üks kalendrikuu, välja arvatud vanemahüvitise määramise algus- ja lõpukuul ja isa täiendava vanemahüvitise puhul.

(1²) Isa täiendav vanemahüvitis määratakse ja makstakse ühes osas või osade kaupa vastavalt isiku soovile.

(1³) Kui isa esitab taotluse isa täiendavaks vanemahüvitise määramiseks ja maksmiseks enne lapse sündi, määratakse ja makstakse isa täiendav vanemahüvitis viie tööpäeva jooksul, kui:

1) tervishoiuteenuse osutaja on edastanud lapse sünni kohta andmed rahvastikuregistrisse ja
2) sotsiaalmaksu maksja on esitanud töötamise registrisse andmed isapuhkuse kasutamise kohta.

(1⁴) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1³ nimetatud isikul puudub isapuhkuse kasutamise õigus, kontrollib Sotsiaalkindlustusamet käesoleva paragrahvi lõike 1³ punktis 1 nimetatud tingimusele vastavust.“;

16) paragrahv 45 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 45. Vanemahüvitise saaja vahetamine ning vanemahüvitise maksmise peatamine ja jätkamine

(1) Vanemahüvitise saaja vahetamise korral arvutatakse uue taotleja hüvitise suurus käesoleva seaduse §-de 37–40 alusel tema tulust kalendriaastal, mis eelnes tema käesoleva seaduse § 34 lõigetes 1 või 1¹ sätestatud hüvitise saamise õiguse tekkimise päevale, välja arvatud juhul, kui vanemahüvitis on määratud käesoleva seaduse § 41 lõike 1 alusel.

(2) Kui uus vanemahüvitise saaja on lapsendaja, eestkostja või hooldaja, arvutatakse hüvitise suurus käesoleva seaduse §-de 37–40 alusel alates lapse sünnist.

(3) Vanemahüvitise saaja vahetamise korral rakendatakse uuele taotlejale käesoleva seaduse § 34 lõigetes 1 ja 1¹ sätestatud hüvitise saamise õiguse tekkimise päeval kehtinud hüvitise määra, töötasu alammäära ja hüvitise ülempiiri.

(4) Vanemahüvitise saajate vahetamisel määratakse vanemahüvitis uuele taotlejale taotluse esitamisele järgneva kuu esimesest kuupäevast.

(5) Vanemahüvitise saaja, välja arvatud isa täiendava vanemahüvitise saaja, võib Sotsiaalkindlustusametile esitada taotluse vanemahüvitise maksmise peatamiseks või jätkamiseks kuni kaks korda 12 kuu jooksul, arvestades käesoleva seaduse § 34 lõikes 2 nimetatud perioode. Sotsiaalkindlustusamet teavitab vanemahüvitise saajat käesoleva seaduse § 34 lõikes 2 nimetatud kasutatud ja kasutamata päevade arvust ning peatab vanemahüvitise maksmise või jätkab vanemahüvitise maksmist.

(6) Vanemahüvitise maksmise jätkamisel vanemahüvitise suurust ümber ei arvutata, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 43 sätestatud juhtudel.“;

17) paragrahvi 46 lõike 1 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) vanemahüvitisega samal ajal saadakse sünnitushüvitist või lapsendamishüvitist ravikindlustuse seaduse alusel, välja arvatud juhul, kui vanemahüvitist makstakse käesoleva seaduse § 33 lõike 2 alusel.“;

18) seadust täiendatakse §-ga 63¹ järgmises sõnastuses:

„§ 63¹. Üleminekusätted vanemahüvitise ja lapsehooldustasu määramisel ja maksmisel

(1) Isikule, kellel oli õigus saada vanemahüvitist enne 2019. aasta 1. septembrit, kohaldatakse tema väljamaksmata vanemahüvitisele 2019. aasta 1. septembril jõustunud perehüvitiste seaduse redaktsiooni.

(2) Isikule, kellel on õigus saada lapsehooldustasu kuni 2019. aasta 1. septembrini kehtinud perehüvitiste seaduse alusel, määratakse ja makstakse lapsehooldustasu kuni 2024. aasta 31. augustini või lapsehooldustasu saamise õiguse lõppemiseni. Sotsiaalkindlustusamet kohaldab lapsehooldustasu määramisel ja maksmisel enne 2019. aasta 1. septembrit kehtinud perehüvitiste seadust.“;

19) paragrahvi 63¹ täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Täiendava vanemahüvitise saamise õigus on üksnes isal, kelle laps sündib 2020. aasta 1. juulil või hiljem, välja arvatud töölepingu seaduse § 139² lõigetes 1 ja 4 sätestatud juhtudel.“.

§ 2. Maksukorralduse seaduse muutmine

Maksukorralduse seaduse paragrahvi 25¹ lõike 3 punkti 5 täiendatakse pärast tekstiosa „lapsehoolduspuhkusel,“ tekstiosaga „isapuhkusel,“.

§ 3. Töölepingu seaduse muutmine

Töölepingu seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 60 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Isal on õigus saada isapuhkust 30 kalendripäeva ulatuses ühes osas või osade kaupa ajavahemikul 30 päeva enne arsti või ämmaemanda määratud eeldatavat sünnikuupäeva kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni.

(2) Isapuhkuse hüvitamise taotlemisele, määramisele ja maksmisele rakendatakse perehüvitiste seaduses isa täiendava vanemahüvitise kohta sätestatud.“;

2) paragrahvi 62 lõikest 4 jäetakse välja sõnad „ja lapsehooldustasu“;

3) paragrahvi 66 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „§-des 60 ja“ tekstiosaga „§-s“;

4) paragrahvi 66 lõikest 4 jäetakse välja sõnad „sotsiaalkaitse infosüsteemi kaudu“;

5) seadust täiendatakse §-ga 139² järgmises sõnastuses:

„§ 139². Isapuhkuse õiguse kasutamine

(1) Kui arsti või ämmaemanda määratud eeldatav sünnituse tähtpäev on, või laps sünnib hiljemalt 2020. aasta 30. juunil, on isal õigus kasutada isapuhkust kuni 2020. aasta 30. juunini kehtinud käesoleva seaduse §-s 60 sätestatud korras.

(2) Kui arsti või ämmaemanda määratud eeldatav sünnituse tähtpäev on, ja laps sünnib peale 2020. aasta 30. juunit, on isal õigus kasutada isapuhkust 2020. aasta 1. juulil jõustunud käesoleva seaduse §-s 60 sätestatu alusel.

(3) Kui arsti või ämmaemanda määratud eeldatav sünnikuupäev langeb 2020. aasta juulisse, on isal õigus kasutada isapuhkust kuni 2020. aasta 30. juunini kehtinud käesoleva seaduse §-s 60 sätestatud korras.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud õiguse kasutamise korral ei teki isal õigust isapuhkusele käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud juhul ja korras.“.

§ 4. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2020. aasta 1. juulil.

(2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 2, 3, 4, 9, 11, 12, 18 ja § 3 punkt 2 jõustuvad 2019. aasta 1. septembril.

(3) Käesoleva seaduse § 3 punkt 4 jõustub üldises korras.

Eiki Nestor
Riigikogu esimees

Tallinn, 2017

Algatab Vabariigi Valitsus 2017. a nr